

TIDEVARVET

Nr 48. 27 nov.

Nr 48. 4 ärg. 1926

Tidevarvel Nr 48

Med anledning av en diskussion angående "de samhvetömmas" hållning ställes i vår ledande artikel Människorna — systemet mot varandra.

Dr. Widerström, rektor Aspman, dr. Tamm och advokat Andén framlägga förslag till Positiva åtgärder för bekämpande av den sociala sexualiteten.

Honorarie Hermelin belyser Uppfostrans mål genom berättelserna mellan Den nya skolan och den gamla och genom ett referat av ett föredrag av fröken Elna Pauli.

Kooperativa hem är ett uppdrag, givet av fröken Anna Pallin, som Tidevarvet hoppas måtte förverkliga.

Vårshemlösa intörvinterna tar fram en annan bostadsfråga.

ITvå unga sönnars gör Elna Wilkens en sammankommit av Rudolf Värnlunds och H. P. Matthi's nyutkomna romaner.

Emy Ek för oss genom Flykten till Egypten, en nyutkommen bok av Emil Böhndelcke, ut på vidrarna av ett märkligt författarskap. Artikeln får sin fortsättning i nästa nummer.

Dikter, hämtade ur Soluret av Emil Zilliacus och ur Mörkert och Lagan av Arvid Möre, utgivna av Albert Bonniers förlag.

Redaktionen beklagar ett vilselhände tryckfel i föregående nummer. I underrubriken till den första artikeln skulle stått F. K. P. R., ej F. K. R.

Olga Elm Dahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Hostolbröstkaramell
finnes överallt

Smakfulla kranzar, alla priser

La fleuriste

Allm. N. 6296, Riks 2550 6 Malmströg.

MAGASIN YVONNE

Enklare och finare klädningar. Billiga priser. Tel. Noor 95 67. Drottninggatan 20, Stockholm.

Vid köp och försäljning av böcker vänd Eråd till **Klemmings Antikvariat** Malmkällningsgatan 26, Stockholm. Tel. 1070. Noor 67 38.

Den nya skolan och den gamla.

1. Uppfostrans mål.

När man vägar sig på att nämna den nya skolan har man i det samma sagt en motsats till "den gamla". Vad är då den gamla — och vad den nya? Vi ha kunnat skönja dem i historien alltifrån den tid, då sofisten, vishetsläraren, kom med dagens nya modeskola, den som vi ändå måste hänföra till den gamla skolan, som ättar sig att göra en lärjunge föllrad. Samtidigt gick Sokrates omkring, utan lärdom, system eller skollokal, och skapade typen för den nya skolan, som vi aldrig kommer förbi. Han vände sig till en och en människa, som han mötte, gammal eller ung, och förde henne ut på de stora vägar, och lämnade henne där, hänvisande henne till att själv taga sig i land.

Sedan har den gamla och nya skolan kanske alltid funnits sida vid sida, ofta i närmaste grannskap, t. o. m. inom samma klassrum, i samma hem, inom en och samma lärare. Men vi har nog ändå rätt att säga om vissa tider, att där är brytningen skarp mellan dem. En sådan tid är vår. Som en rörelse har den nya skolan kommit — fast ej till de nordiska länderna.

En drastisk interiör från den nya skolans kamp mot den gamla gas en gång i en pedagogisk intresserad krets av doktor Karl Nordlund. Ut från frän tiden för den nya hamburgerskolans genombrott, då barnen i en av stadens folkskolor plögligt en morgon fick veta, att frän och med den dagen gällde inga gamla ordningsregler, inget schema, ingen klassindelning, ingen läsordning. Allt detta skulle — barnen själva komma översens om och ordna upp. Det uppstod ett tumult, som rasade cirka tre veckor. Veldersakare till den nya rörelsen — vars principer redan länge diskuterats — sade skadeglatt: där har vi den nya skolan! — Nej, svarade dess tillskyndare, detta är inte

den nya, det är den gamla, då lärarna vänder ryggen till!

Den nya skolan i Hamburg uppstod den dag, då barnen — den mest framtredande bland dem — var en liten 12-årig flicka — beslöt att ta upp sina studier. De ordnade sig i grupper, som utkorade en lärare, som de bad hjälpa sig med dessa studier. De gjorde upp sina egna ordningsregler, som de beslöt att följa. Så var den nya skolan född och kunde börja växa.

Man må tänka vad man vill om denna väg att nå fram till den nya skolan, men interiören är upplysande. Den gamla skolan säger: jag ättar tillbaka igen! I alla ämnen tillbaka igen ett helt år! Och skolorformerna, bottenkolan, mellanskolan, gymnasiet, universitetet, alla är de mått, som skola vara väl fyllda, för att kunna ställas ovanpå varandra. Varje högre skolform fordrar framvisandet av dessa fyllda mått, för att den skall ha något att ge. För att den skall vilja ättas sig att fylla nästa mått — annars betackar den sig varje förbindelse med "den inträdesöskande".

Den nya skolan kan sägas inträda i den stund kampen upphör — kampen att hålla uppmarksambetet, kampen att hålla läran inlrad, kampen att försvära sin plats bland de inträdesökande och ger rum för en inifrån kommande arbetsintensitet och arbetsro. Ingenting mindrer fordrat. Arbetsintensitetens källor måste för varje barn sökas, utan hänsyn till var de rimer upp, i handens eller hjärnans arbete, i "lek" eller samtal eller utövande av omvårdnad.

Vi ha fått veta mycket om den gamla skolan genom årets sakkunnigtalande. Vi ha också fått samma år fått veta mycket om den nya skolan — genom lektor Oscar Olssons bok Demokratiens skolväsen, iakttagelser i den nya skolan i 74, däremot i grossläroverken endast i 12 av 47. I Stockholms folkskolor har undervisningen under många år hämnats av dr. Widerström. Den har dock endast nått flickorna. Dr. Widerström slutade med att säga, att för vilka frågan är en hjärte- och samvetsakt måste med sitt personliga arbete föra den vidare. Påbud kunna inte hjälpa utan endast det personliga arbetet.

Den andra avdelningen av kvällens ämne, som gällde omhändertagandet av psykiskt undermåliga barn och ungdom, inleddes av rektor Maria Aspman. Rektor Aspman betonade nödvändigheten av att de psykiskt defekta barnen före skolledern toges reda på, som fallet är med exempelvis tuberkulosa. Genom att frän början ge dem goda vanor skulle mycket kunna vinnas. En stor del av dem, som bil

ville röra, och dess mer blir det absolut stopp i magsaftsvoördringen, säger läkaren.

Sådana matportioner, inte en, utan den efter den andra, bli ofta de kunskaps- eller uppmärksamhetsmått, som den gamla skolan rör sig med.

Varje lektion — av dagens 5—6 — har sitt uppmärksamhetsmått, som skall fyllas, och varje dag sina kunskapsmått. Annars bakläxa — tillbaka igen till samma gamla portion, ännu kallare och osmakligare än i går.

Läsråren ha sina kunskapsmått, som måste vara fyllda på visst sätt och på bestämd tid — annars tillbaka igen! I alla ämnen tillbaka igen ett helt år! Och skolorformerna, bottenkolan, mellanskolan, gymnasiet, universitetet, alla är de mått, som skola vara väl fyllda, för att kunna ställas ovanpå varandra. Varje högre skolform fordrar framvisandet av dessa fyllda mått, för att den skall ha något att ge. För att den skall vilja ättas sig att fylla nästa mått — annars betackar den sig varje förbindelse med "den inträdesöskande".

Den nya skolan kan sägas inträda i den stund kampen upphör — kampen att hålla uppmarksambetet, kampen att hålla läran inlrad, kampen att försvära sin plats bland de inträdesökande och ger rum för en inifrån kommande arbetsintensitet och arbetsro. Ingenting mindrer fordrat. Arbetsintensitetens källor måste för varje barn sökas, utan hänsyn till var de rimer upp, i handens eller hjärnans arbete, i "lek" eller samtal eller utövande av omvårdnad.

Vi ha fått veta mycket om den gamla skolan genom årets sakkunnigtalande. Vi ha också fått samma år fått veta mycket om den nya skolan — genom lektor Oscar Olssons bok Demokratiens skolväsen, iakttagelser i den nya skolan i 74, däremot i grossläroverken endast i 12 av 47.

I Stockholms folkskolor har undervisningen under många år hämnats av dr. Widerström. Den har dock endast nått flickorna. Dr. Widerström slutade med att säga, att för vilka frågan är en hjärte- och samvetsakt måste med sitt personliga arbete föra den vidare. Påbud kunna inte hjälpa utan endast det personliga arbetet.

Den andra avdelningen av kvällens ämne, som gällde omhändertagandet av psykiskt undermåliga barn och ungdom, inleddes av rektor Maria Aspman. Rektor Aspman betonade nödvändigheten av att de psykiskt defekta barnen före skolledern toges reda på, som fallet är med exempelvis tuberkulosa. Genom att frän början ge dem goda vanor skulle mycket kunna vinnas. En stor del av dem, som bil

Positiva åtgärder.

dertagande av psykiskt undermåliga barn och ungdom.

Doktor Karolina Widerström berättade om hur undervisning i sexuella spörsmål först börjat införas i skolorna. Hon var up i bland de alla första, som både insåg vikten av en sådan undervisning och vågade arbeta för den. 1897 började hon med föreläsningsserier i ämnet. Till en början vågade man inte annonsera föreläsningarna och många människor tordes inte gå dit, men intresset för saken blev snart ganska stort. Det var ett stort verkembetsfält, ty i läroböckerna fattades i allmänhet varje tillställning till redogörelse för fortplantningsorganen och deras funktioner och lärarna voro främmande för saken.

Många års arbete av dr. Widerström och andra läkare samt intresserade pedagoger har givit till resultat, att av 85 flickskolor, finnes under-

visningen införd i 74, däremot i grossläroverken endast i 12 av 47.

I Stockholms folkskolor har undervisningen under många år hämnats av dr. Widerström. Den har dock endast nått flickorna. Dr. Widerström slutade med att säga, att för vilka frågan är en hjärte- och samvetsakt måste med sitt personliga arbete föra den vidare. Påbud kunna inte hjälpa utan endast det personliga arbetet.

Den andra avdelningen av kvällens ämne, som gällde omhändertagandet av psykiskt undermåliga barn och ungdom, inleddes av rektor Maria Aspman. Rektor Aspman betonade nödvändigheten av att de psykiskt defekta barnen före skolledern toges reda på, som fallet är med exempelvis tuberkulosa. Genom att frän början ge dem goda vanor skulle mycket kunna vinnas. En stor del av dem, som bil

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa kökspokellarna. För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen: högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. Ö.

Filmen, som inte får spelas.

Johan Ludvig Runeberg, jag ler Dig tro mig, när jag säger, att denna spalt inte är menad som en personlig föreläsning emot Dig! Därför har Du skrivit alltför mycket vackert och välgörande. På Dig faller ingen skam, ty för Din tid utav Sander och Dögelin och Sven Düva det ädlaste och högsta hjärteädel som fanns. Men utvecklingen har lämnat er långt bakom sig och så visst och snart grävt ett svalg mellan er tid — och vår. Skammen drabbar inte. Då utan dem som inte kunna följa med i utvecklingen utan så kväva på samma ställe, där Du stod, Johan Ludvig.

Du må leva genom tiderna såsom en stor förespråkare för Din tid och dess uppfattning, men Din ideal kunna aldrig bliva våra!

Det är ur denna synpunkt vet vi värt ber, att vi måtte få slippa den "nationella filmer", som för ett år sedan inleddes "som Karl XV och som fortsatta med Finrik Sälls skuggor".

Den historiska filmen har sin uppgift att fylla, om den objektivt skildrig fört historiska händelser, förtullna tidens vanor och uppfattning, skuggor och dagar. Men den har överskridit sin mission, om den medvetet inspelas och utnyttjas i agitatoriskt militärtiskt syfte. Och det råder instet tvivel om att en film som Finrik Säll utnyttjas i detta syfte. Man behöver bara kasta en blick på de omständigheter, som fölls i pressen för att få denna sak klar för sig. Det är årtio, när man efter att ha va sett denna kräftfilm, vilken bortser från de vackra landskapsbilderna från Finland "ödligt sköna mejder" och de romantiska kärlekshistorierna, osamtligt visar hur meninglösa, grymt och barbariska 1809 års krig fördes på ömse håll, att man då kan sätta sig att skriva, att det känns "som om man en stund befunnit sig i en högre och renare luft, långt ifrån vår förfäskade tid med dess lampenhet och förenytta, dess birst på entusiasmen och ideal". En annan utrop härifred: "Vilken försvarringsfilm, vilken fosterlandskärlek illustrerar inte denna film, och en tredje lär om att filmen "påverkar läskardarna i eniskt höjande riktning genom stimulerande av deras ädlare känslor, deras idealitet och kanske äldetes särskilt deras fosterlandskärlek".

Detta är att göra svart till vitt och det behövs inga kommentarer. Fosterlandet har för dessa människor blivit en god, ett högre begrepp, som inte är för oss utan för vilket vi äro till, för att försvära, för i tiden med stötar och gevarskolor som Sven Düva och en med giftiga gaser och luftombardning.

Det är inte i vår tid så lätt att sprida tillräckligt glans över något så dumstrigt och vanvetligt som Karl XII's krigstid, det märktes grannligen på den filmen. Finrik Säll är i så fall ett mycket tackammarer och värdigare ämne. Det personliga hjältemodet hos de finiska trupperna, offerfjäll och oegennyttan har varit ett romantiskt skimmer omkring 1809 års krig och kommit det att förtulla inte bara i saga och släng utan också i de personliga hjältemodet hos de finiska trupperna, offerfjäll och oegennyttan har varit ett romantiskt skimmer omkring 1809 års krig och kommit det att förtulla inte bara i saga och släng utan också i de personliga hjältemodet hos de finiska trupperna, offerfjäll och oegennyttan har varit ett romantiskt skimmer omkring 1809 års krig och kommit det att förtulla

Detta är att göra svart till vitt och det behövs inga kommentarer. Fosterlandet har för dessa människor blivit en god, ett högre begrepp, som inte är för oss utan för vilket vi äro till, för att försvära, för i tiden med stötar och gevarskolor som Sven Düva och en med giftiga gaser och luftombardning.

Detta är att göra svart till vitt och det behövs inga kommentarer. Fosterlandet har för dessa människor blivit en god, ett högre begrepp, som inte är för oss utan för vilket vi äro till, för att försvära, för i tiden med stötar och gevarskolor som Sven Düva och en med giftiga gaser och luftombardning.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:

Elna Wägner.

Mottagningsstid kl. 10-11.

Telefon Norr 46 42.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28 43.

Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För hela kr. 61,- halvkr. kr. 31.50

kvartal kr. 21,- Läsnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter

Textida eller särskild be-

gård plats ..... 22 öre

I text ..... 20 "

Rylander & Olsson Boktryckeri

STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå
för förlidare
Slussplan 1
torsdag 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Malmtrögatan 3, Stockholm.

Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresrätten. Testamenten.

Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå

inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76. Norr 189 25.

STOCKHOLM.

SPECIALITET:

Familje- och arvskan. Bouppteckningar, Förvaltningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Norrlångsgatan 8-10, Stockholm.

Telef. 147 99, N. 101 50.

Infört genom
Stockholms Läkarförening
Dr. Harald Österberg
Inre och sjukhuslära.
Lang-, mag- och tarmsjukdomar.
Hantverkaregatan 18-20, 2 tr. hiss.
(Invid Kungsholmsborg).
Mottagn. vard. 3.30-5. sönd. 10.30-11 samt månd. aft. 7-10.
Kungsh. 20 40.

Doktor Inez Laurel

Sihylligatan 9 - Sthlm. Tel. 741 71.

Hemopatisk behandling

Tid för mottagning bestäms per telefon, helst 9.30-10 fm.

Doktor Fähræus

Hör- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar

Karlvägen 45, Stockholm.

Mottagning enst. överenskommet per tel. 707 18, kl. 10.30-12.

Elektro-Medicin

Kungäppan 13. Tel. N. 34455.

Förskäpade Fysiska Behövsanstalt i Sthlm.

Behandling

Skadade ... 1.50

Kvartals ... 1.50

Prövning ... 1.50

Yrkesakt bed. (heltid per ve) 2.50

Insättning ... 1.50

Ljuskärl & Massage ... 1.75

Hälsa, massage ... 1.50

Medicinsk bed. ... 1.50

Medicinsk ... 1.50

Massage ... 1.50

Log. Hbrens. Kostnadsf. behandling.

Dr. Carl Ekstrand, Sthlm., Kgl.

Vita Korsets

Sjuk- o. Operationsvård.

Brunkebergsgatan 11 (E. d. Florag. 12).

Tel.: Fjögst. N. 12.50, AV. 07 56.

Öbvt. EJ ändrade telefonnummer.

Se katalogen.

Människorna - systemet.

För någon tid sedan stod under strecket i Sv. D. en artikel av kyrkoherde Eric Meuring, som berättade utom hur sex samvetsömma värnplikare redan att försöka ridda åsatt hur deras värmdina — till följd av en olyckschänslighet med en exploderande fotogenkanna — brändes till döds. Själva togo de sig ej anmär för än att sjunga psalmer. Framställningen har genom Sv. M. dementerats av dessa samvetsömma, som förklarar att de skyndt till så fort de kunnat och alls ej den dagen sjungit psalmer.

Emellertid kvarstår den tillämpning, som hr M. gör av händelsen, sådan den framställs för honom, att "skulle vårt land hemsökas av krig, vad är det väl de samvetsömma då vilja, om icke jag ståt stå och se på, hur krigselden härjar, under det att de själva samlas för att sjunga psalmer?"

Artikeln har tydligen väckt uppmärksamhet och föranlett ett flertal insändare, av vilka tidningen den 17 nov. ger plats för tre, av doktor Beskow, fröken Alma Petri, hovpredikanten Mazer jämte ett svar från kyrkoherde Meuring, men avslipper sedan all vidare diskussion i frågan.

Doktor Beskow anser, att liknelsen mellan fotogenelden och krigselden har en tendens att vända sin udd mot annat håll än mot dessa värnpliktsvägrare. "Ha icke de kristna kyrkorna i stor utsträckning intagit denna ställning till krigets förhårande, id, id, id de förklarar kyrkan inte alla ha något att göra med krigets motståndare, hennes uppriktigt vore endast och allenast att förkunna evangelium." För övrigt är det "ett alltför billigt sätt att komma värnpliktsvägrarna till livs, att man där fram vissa osymptomiska drag hos vissa av dem och säger: sådana äro de. Det är konsekvensen av den samvetsömma värnpliktsvägrarsändpunkten."

Hovpredikanten Mazer anser att det är att missbruka ett heligt ord,

då man använder "samvetsöm" för dem, som "vägra ikkida sig krigsmansuniform och deltaga i militära övningar, vilket hos de allra flesta är uttryck för ett okultiverat själsliv. De samvetsömma i detta sammanhang äro de ynglingar vilka vet sin plikt mot fäderneslandet och vilja underkasta sig det erforderliga ofret." Han menar vidare, att allidestund Guds rike endast kan komma, som en katastrof och på en gång förändra världen, måste under tiden den kristne foga sig i den kristliga statens betydelse över samvetna och icke egoistiskt göra uppfor däremot, medan "man gärna låter andra bära de svårigheterna, man själv har flytt ifrån. Kärleken kan fördraga mycket, lida mycket, någas göra mycket, medan det svider i samvetet. Det är denna självförsäklens väg, som vår tids självförsäklade kristna ha så svårt att vandra. — — — Våra dagars avrustningsfantasier äro icke vuxna ur Kristi andes jordnäs. De äro framsprungna ur uphetade hjärnor, som ännu icke lärt tänka klart över Kristi lära. "Man vandrar i tingen, som äro för höga, har många gånger med tingen, som äro för svåra."

Kyrkoherde Meuring vidhåller i sitt svar att han ej tvivlar på att värnpliktsvägrarna vore samvetsömma — de följde sitt samvets bud så, som de blivit lärda att uppfatta det. Men han hade — sannolikt för att frammana en annan uppfattning — under sju år som regementspastor till alla sju värnpliktsvägrare ställt denna fråga: "om en illasinnad buse skulle överfalla din gamla mor eller någon annan värmlös i ditt släskap, skulle du inte försvara dem?" och svaret blev alltid: "Nej, jag skulle icke lyfta handen mot honom, jag skulle be om hjälp. Och Gud skulle hjälpa." Det är gripande att detta svar "alltid" givits och man gläder sig över de kraftvägar i riktning mot krigs-

eldens släckande i världen, som utgått från sådana punkter i vår tids historia. Men det är förvånande, att under dessa sju år ingen av värnpliktsvägrarna svarat ungefär så: Det skulle nog sällan bli fråga om en illasinnad buse utan långt oftare om en beskedlig kristen, som av sin själsoförförare skickats att slå ihjäl mig och min mor — för att rädsla sin gamla mor! Men nu har jag betänkt att åtminstone för min del sluta detta grymma spektakel.

Många gånger tvingas man att grubbla över varför kanske särskilt från kyrkligt håll tonen mot pacifisterna eller andra "samhällsombörare" blir så hänförlig överlägsen, argumenten så billiga. Är det därför att förhållning tala dessa kristendomens representanter icke med egen röst, utan inifrån ett system och därför kanske med "överlöparens" röst. Alla ha vi väl på någon punkt eller i någon stund stått som överlöpare, hållit oss till det samvete, med vilket man kan resonera sig till vad som är rätt och skvikt det samvete, som vi plet vad som är rätt. Och så ha vi på vilkått från oss själva hört en röst, som härt och själöst betat en människa, ur vars mun talat samma ord som vårt eget samvete nyss — eller kanske för år sedan! Aldrig komma vi med så grovt artilleri som då, att obetingt få denna röst att tystna.

Tolstoj ger, om man ser noga efter, en vision av samhället som överöppnats samhällen. Han har t. ex. enst en godhjärtad och beskedlig kosack piska ihjäl en polsk nationalist, vars brott varit kamp för fosterlandets frihet. Och han frågar sig vad som kan förvandla denna godhjärtade människa till ett vidunder av grymhet? Svaret — då och andra gånger — vidgar sig till en hel samhälls-syn, som kan beskrivas så. Samhället består av system — och människor. När vi umgås med människor, då kunna vi se och höra, röra, glädjas, lida — ständigt på nya och onådade sätt reagera. Men inom ett system — det må vara ett parti, en kyrka, en älskingsbild eller samhällssystemet i dess helhet — reagerar man blott på ett givet sätt. När jag flyttar in där och råddat mig ur den otyliga tillvaron ute bland människorna, finns ytterst ingen gräns för min grymhet i ord, i väsen, i handling. Inifrån systemet är inget förhålligare än en röst från det personliga samvetets reaktion. Den slår jag för muunen.

Där sitter vi bakom skranket — i den tolstojiska visionen — representanter för samhällets alla olika system, officer, prästen, domaren, parti-gångaren, organisationsledaren, skolmästaren, fängvaktaren, hospitalläkaren, kapitalisten, och hånle åt den bleka, spända människa utanför skranket, som säger sitt "jag kan inte, mitt samvete förbjuder mig." Vi rådas egentligen denna människas röst mer än någon annans, men ge ett

Svart på vitt

Krisen inom sågverksdriften.

är en sak, som icke utestannad angår försettarna. De stora skogsbolagen, som icke längre med fördel kunna driva sågverksdriften, hålla skadefria genom goda konjunkturer på cellulosaområdena, men för sågverksarbetare är nedläggandet av det ena verklet efter det andra en odesiglig historia och utlöslas för de kommuner, som lysa de nedlagda företagen, framhåller L. V-m i Nya World.

Det minsta man kan begära, fortätter artikelförfattaren, är att företagen i möjligaste mån trygga sina arbetare för de förödande följderna av sågverkens nedläggande. Ha dessa under högkonjunktur skapat vinster åt företagen, så är det företagens moraliska skyldighet att under en dålig konjunktur i gengäld skicka skydda sina förutsvadade arbetare och deras familjer för oförvårdad misär. Kring Norrlandskustens gleslände stigar har växt upp en samhällsfråga sågverksarbetarna i stor utsträckning ha skaffat sig sina egna hem. Alla sina spargenar de ha lagt till i tomerna och stugorna, de ha varit stora spargisörer. Så tillgissa sågverks nedläggningar äro förlorade och hemmet värdefullt, ty intet arbete finnes vid den nedlagda sågen. Det kan icke säjas, ty ingen vill flytta till en plats utan arbete. Ställningen är tragisk för den redliga arbetare, som strävat och sparat för att få ett tryggt hem.

Artikeln är närmast adresserad till det stora Kramforsbolaget, som — vilket författaren larjag med siffror — under den senaste 25-årsperioden lämnat goda utdelningar till aktägarna och i övrigt har en säkert grundmurad ekonomi. Aktieägare och långivare ha full säkerhet för sina satnade pengar. De enda, som icke ha någon säkerhet äro arbetarna.

Varför lägger ej de stora jordägarbolagen billig jord till de egna hemmen, som kan göra brukaren eller ägaren något så när oberoende av sågverksdriftens kriser?

enkelst svar: dumheter! överhettad hjärna! bråka inte! och fälla domar, vars grymhet ytterst vet av inga gränser.

Detta är en anarkists vision, det är sant. Men det är-ovärderligt upprepadet att åter och åter prova den värld vi leva i från anarkismens synpunkt.

I sin mynerigen tankeväckande och berörande bok Kyrkans ställning i samtiden belyser dr Alf Ahlberg från olika synpunkter sin sats, att kyrkan borde fördras som en rätt att bli lösgjord från sitt slaveri under staten! Ty statens synpunkter måste bli den härskande ordningen, militärismens, kapitalismens, bohsjvisnens, fascismens. För att bli en makt, måste Kristi kyrka bli fri. Säkert är detta riktigt. Men utanför statens tyran skall lurat de andra systemens. När icke en kristendoms på vår jord återigen våga sätta var och en människas och dess möjligheter högre än all världens kärlighet, högre än en teologisk dogmatisering och ett segerrikt krig, högre än alla system?

H—E—H—n.

Importförmedlingen

Innehavare: E. W. Palmstierna

Säkrast 12-5 R. T. 757 79

Moderna klädningar, underkläder m. m.
Senaste nyheter från Paris och London.
Billiga priser.

Brahegatan 7 B, Stockholm.

ÖstermalmsNya Förlösningshem

SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss) STOCKHOLM

Tel. Förelösningshem. 708 08. Förelösningshem 708 02

Fritt val av läkare

Fru Emma Holmin

Manicure, Förfodning, Frostskador behandlas. Hygienisk smärtsamt behandling med Massage, Elektricitet, Violetta strålar och Vibrator.

Cremer m. m. till salu

Lättmakaregatan 8. Tel. Norr 235 89.

ASTRAS Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot hudhöhet och smärder hos spädbarn. Helande och smärtstillande vid liggnr, skavsr och dylikt.

Burk med strölock

Kronor 1:-

Försäljes å apotek och i tekniska affärer

Aderlåtning

Är säkraste botemedlet mot liderförläkning, sömnlöshet, nervositet och andra former av blodförfäringar (dys-cim), med övrigt följande sjukdomar: slag, hjärtförfäringar, vaskulära lidanden av olika slag, såsom typhionier, varremer, krisstävningar m. m.

Aderlåtning verkställs av

JEAN EKENGREN, Faltakärnästare

Examinerad 1885.

Sihylligatan 8, vid Ladugårdslandstorg.

Werners Sjukhem

Linnégatan 7, 5 tr., Stockholm.

Mottagar alla slags medicinska sjukdomar, Diet och badbehandling efter läkarens ordinationer.

Måltidsinrättningar med diet mottagas

Innehavare: Röda. Forsyatern

Tel. 742 60. Märta Paris.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling

löst i av- värmen, brun- fläckar, läkningar med violetta strålar. Örn- hänsigt löst med elektrisk behandling. Manicure, Pedicure för damer och herrar

HILDA JONSSON

Gåtgatan 18. Tel. S. 339 90, Stockholm.

Stockholms Gravyranstalt
Kautschukstämplar Stengraveri
Utby: All slags graveri, i stål och metall
Är till- o. reparatörtryck
Måttgraveri
Monogramprägling på brettappar och kerat
Är till- och reparatörtryck
Sthlm, Stockholm 14
Tel. 714 80

Bank: KONSERTHUSET. Tel. N. 192 69

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA BANK

Kontor i Stockholm: REGERINGSGATAN 18.

Norrlandsgatan 2, Hämningadsgatan 7, Hornsgatan 66 A, Slussplan 1-3, Kungäppan 6.

Solidarisk Bank. Grundad 1861.

Våra hemlösa inför vintern

En dag i förra veckan kom det upp en gammal gubbe på redaktionen och bad om en slant. Han såg för eländig ut, den stackaren! Ett grått, smältigt och hovigt skägg kom hans ansikte att se nästan ägrivnet ut, skor och rock voro tränga och smutsiga och han hostade så att det ven och pep i hans stackars bröst. Gubben frågade ödmjukt, kan inte kunde få släpa sig och vila en stund, innan han fortsatte på sin tiggartåg. Ute föll regnet stritt och bärdigt, och novemberstormen ven över Kornhamnstorg och Munkbroviken. Det var sannerligen inget väder att vara ute i för ro skull för en gammal som han, så viast fick han släpa.

Och gubben sjönk ned på en hård trästol och somnade ivärt som han satt sig. Han trillade så smärtsamt av stolen och slog huvudet i en plats för, så det skällde, men som lika fulla, sov på det hårda trägolvet som om han vakat i dagar och år. Det var säkert länge sedan den stackaren legat i en säng och ändå längre sedan han legat i en snygg och ren säng.

Men var skulle vi göra av vår gamla gäst till natten, på redaktionsgolvet kunde han ju inte gärna ligga kvar? Med sin röda väckta vi honom efter en stund och frågade honom om han hade någonstans att ta sig vägen till natten. — Nejs, det hade han inte och inga pengar heller.

— Vi får väl försöka få in färbror på ett härbarge då. — Härbarge! Gubbens tyngsta ansikte blev ännu ryckigare och han rusade på sina rula palar som om den redan legat på härbarget och nu skulle ruska av sig det värsta av ohyrn, man kan fåt med sig därifrån. — Förresten kostar det så mycket pengar på härbarget, uttruede han trumpet.

Men det var inget annat att göra än att ringa till ett härbarge och fråga, om det fanns plats. På Prästnigrusstråden härbargen fanns det mesttillräckligt rum för gubben, de voro samliga överbelagda. Men på Stockholms stads hem på Östergätan skulle han kunna få ligga, där fanns för övrigt ingen skoll en plats ledig.

Under tiden hade gammlingen somnat igen och det tog en rundlig till, innan vi lyckats få honom så pass vakent att han kunde fatta, att han skulle få ligga på härbarget på Östergätan, om han kallade i väg dit. Gubben såg inte överförtjust ut, men stappade så smärtsamt ut i stormen och blåtan igen.

Detta är endast en bland de många, många, som utöva omkring på Stockholms gator utan tak över huvudet och försöka att tigga ihop till nattlogi. Vår gamla gubbe ställde oss plöjligt och oaktat inför frågan: Var skall alla dessa arbetslösa och husvilla taga vägen, när det inte finns rum i härbargen för dem och de inga pengar ha? Vintern mallas ju med

stora steg, och hit till Stockholm samlas mängder av arbetslösa i tro, att här finns större utkomstmöjligheter.

För närvarande göres visserligen en del från det allmänna sidan för dessa nödställda, men det göres långt ifrån tillräckligt. En mindre del arbetslösa och husvilla män utgås på stadens arbetsritning, men den allra största delen befinna vara närbarbargen och arbetslös. Som bekant har förövningen Söderborn och Bålebringarnas flera närbarbargen för män och kvinnor. Mot dessa härbargen ingångsatt för något år sedan en kraftig aktion för att få dem i bättre stånd och få bort det värsta av det smask och döds örenlighet, som florerade där. Förhållandena förbättrades visserligen något, men man kan dock med lugnt samvete säga, att de fortfarande äro långt ifrån tillfredsställande. Även om man tar skräp så mycket hänsyn till de svårberediga, som för förknippade med att hålla rent och snyggt på sådana ställen och med en styfva kundretsk. På dessa härbargen fördras överallt arbetligt växande mellan 75 öre och 1 kr. per natt. Och ofta går det som när vi sökte rum för vår gubbe, att det inget finns att få, även om man har denna summa till sitt förfogande.

För kvinnor finns för övrigt ett betydligt mindre antal platser än för män, sammanlagt endast 18 stycken. Det är som om man inte trodde, att det fanns några arbetslösa och husvilla kvinnor som behövde lite hjälp. Även om behovet för deras del överskådligt är mindre, enär de ha tillräckligt att få bysa in sig lite varstans hos släktingar och bekanta, så är i alla fall proportionen alldeles för stor. Men det torde vara rätt lönlöst att söka få vederbörligt att inse, detta åtminstone inom den närmaste framtiden.

Men det finns även fullt avgiftsfrån härbargen, det vill säga härbargen, som skidas enligt den riktiga principen, att nattlogi och mat skall gäldas uttelt arbete. Stadsmissionen har ett dykelt hem på Kungsholmen med 15-20-platser, och Stockholms stad har som nämnts ett på Östergätan. Detta senare hem inrymmer ett 80-tal platser, men är naturligtvis långt ifrån tillräckligt, så mycket mer som samma person endast får ligga 3 nätter i månaden.

Det går naturligtvis inte i längtan att få till mödliga institutioner och slumhotellen harnhärjadt. Staden och samhället måste ingripa och göra något verkligt effektivt för alla dessa arbetslösa och hemlösa stackare, som nu natt efter natt gå sin "mållös, själplånande nattmarsch och ned på Stockholms gator". Frågan har också i dagarna blivit aktuell tack vare Förbundet för Kristet Samhällets, som ingått till Stockholms fattigvårdsnämnd med en skrivelse, utarbetad i samråd med och understödd av ett 15-tal sociala hjälporganisationer här i staden, Diakonity-

relsen, Centralförbundet för socialt arbete, Birkögården, Stockholms stads Konstitium, Skyddsvårnen m. fl.

I denna skrivelse framhålls tydligen det nödvändiga i att staden bryter med det gamla systemet att understödja och bygga härbargen, på vilka de logerande måste erliga avgift. Visst är det, som förhållandena nu äro, väl att de finnas, alla dessa härbargen och ungdomshotell, men de innebära ingen hjälptägd för de nödställda från stadens sida utan endast ett tillhåll i dödsstället av tillfälligt tillstånd. Det är den, som kan komma till hjälp, vad den döda och döende faktiskt är värd. Och det är en helt annan sak.

Men vad skall den arbetslösa stackaren göra, som inte med bästa vilja i världen kan arbeta ihop till nattlogi? Det finns ingen annan utväg än att tigga, och detta är i sig förörljudat och skall straffas. Földen härav, heter det i skrivelsen, blir oundvikligen, att en mängd ursprungligen fullt berediga och arbetsvilliga personer med ordentliga vana förbildning nämnda så kort tid efter sin tillkomst med till de arbetsvilliga gruppen och till löslivarna. Det betyder vidare, att de kostnader som avjälpandet av de arbetslösa och husvilla nöd kräver — och i ett kultursamhälle kan icke denna nöd lämnas ohelpen — överflyttas från dödsbedräffarna, där de borde vara upptagna till de enskilda medborgarna, som få utgåva dem icke efter betalningsförmåga utan efter den grad, i vilken deras härbargen och samhället reagera för nästans ödd. Det är sagt ända till ledan, att man bör icke göra allmosor åt tiggare. Men den vinterdag, som allmänheten konsekvent och oövekligt nekade, skulle ett eller flera hundratals män på brandväg på huvudstadens gator. Så länge allmänheten icke har trygghet för att den verkliga nödställda får tak över huvudet och en måttid mot ströket, så länge samhället icke tillräckligt försäkrat sig mot denna konflikt mellan hjälpan och viljan att hjälpa å ena sidan och medvetandet om att stället att hjälpa är olämpligt och skadligt å den andra, förrinnet för närvarande för ett mycket stort antal av vår stads iverbyggare har nätt ödeligt.

Förbundet för Kristet Samhällets föransaltade för en del sedan en undersökning för att få uttrött, hur många av dem, som logerade på härbargen och ungdomshotell, som tillgripa ihop till mat och logi. Man kom till det resultatet, att ungefär 1/3 eller 600 personer betidde sig fanna. Beräkna man, vilket torde vara rätt räknat, att var och en tiger ihop 2 kr. om dagen, så kommer man upp till den höjningsvärdande siffran av 288 000 kr, som tigges ihop under årets 8 kalla och mörka månader. Vore det då inte bättre, att Stockholms medborgare gäve ut denna summa under fulla skattens regler för att den kom just de hederliga personer till handa, som av omständigheterna berövats alla sina utkomstmöjligheter, de som svälter och

Frimärks Thé
James Lindgren & Co.
Sveriges största och förnämsta
Teaffärer
Kontrollant:
Stadsingenjör i Göteborg
G. Karlström
F. A.

fryser och äter här tak över huvudet för natten? Då kunde också samhället vara i sin fulla rätt att beställa de lata och arbetsvilliga yrkesstigare, som för visso också finnas. Märkligt nog har skrivelsen från Förbundet för Kristet Samhälle redan så kort tid efter sin tillkomst med till de arbetsvilliga gruppen och till löslivarna. Det betyder vidare, att de kostnader som avjälpandet av de arbetslösa och husvilla nöd kräver — och i ett kultursamhälle kan icke denna nöd lämnas ohelpen — överflyttas från dödsbedräffarna, där de borde vara upptagna till de enskilda medborgarna, som få utgåva dem icke efter betalningsförmåga utan efter den grad, i vilken deras härbargen och samhället reagera för nästans ödd. Det är sagt ända till ledan, att man bör icke göra allmosor åt tiggare. Men den vinterdag, som allmänheten konsekvent och oövekligt nekade, skulle ett eller flera hundratals män på brandväg på huvudstadens gator. Så länge allmänheten icke har trygghet för att den verkliga nödställda får tak över huvudet och en måttid mot ströket, så länge samhället icke tillräckligt försäkrat sig mot denna konflikt mellan hjälpan och viljan att hjälpa å ena sidan och medvetandet om att stället att hjälpa är olämpligt och skadligt å den andra, förrinnet för närvarande för ett mycket stort antal av vår stads iverbyggare har nätt ödeligt.

Forsströms Bandhandel
Drottninggatan 70
Spetsar - Band - Krugar
Begir ej endast en burk eller ett klock the. Begir SLOTTSTHÉ marknadens absolut bästa Ceylonblandning. Återbäringskupong i varje förpackning.

RADIO
Tänker Ni köpa eller bygga en apparat? Önskar Ni upplysningar eller råd, Vänd Eder då med förtroende till Radio-Centralen 3 KUNGSGATAN 3

Drick dig till hälsa!
HEMBERGA BORDSVATTEN
Starkt radiokaktivt Järnritt.
Stårhanda, Uppgömd, Enl. smärte prov är kallans radiomått 579 voltmeter.
Kontrollant: Fil. Dr. BERTIL GROTH. Erbälls hos varje välrenommerad handl. samt på restauranger.
Återförsäljare ansluta:
Hemberga Hålsobrunn TÅBY 259
Nederlagt: Ostermann 10 36.

Singer
Eleganta, Fyllig ton, Behagligt spelat.
Ombud ansetts.
Utsittelse: Drottninggatan 37, i Stockholm, Tel. Söd. 48 38

Svenska Pianofabriken
Melanders Blomsterhandel
Kungl. Hovleverantör
Tel. 43 50 9 Birger Jarlsgat. 9 Tel. 43 50

Skånska Handkasinet
Väneröppningen 35 - Stockholm
Telefon Norr 141 63
Sjunt loget av HANDSKAR, VÅR, ÅR 6 STRUMPOR
Etabl. 1876
Alltids Handaffär i Stockholm.
Innehavare Fru Lotten Smith.

Rök Teofani Crown de Luxe
Tobakshuset, Birger Jarlg. 13, Stockholm.

Rylander & Olsson
Bok-, Tidnings- & Accidensstryckeri

Leeserlar
Bokliga skrift och BÖCKER, TIDNINGAR och AFFÄRSTRYCK till billiga priser och på kortaste tid.
STOCKHOLM
Lilla Vattugatan 25 - Norr 7808

Kom ihåg
Barnets Lyckopenning erhålles genom Föreläsning och Brevbesvar samt DE BLINDA FÖRENING Majorstans 12, STOCKHOLM.

Ni vill ju ha
ett riktigt gott kaffe!
Köp Kaffet Jävsnallning
Pris pr kg. 4.40.
Ni blir belöna.
F. J. KAHN,
61 Kornhamnstorg 61 - Tel. 2136, N. 2139

F. Emil Bäcklin
GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR
I AD. FREDRIKSTOR 1 STOCKHOLM
Gott arbetet!
Billigaste priser!
Telefon: Söd. 3131 & 317 21.

Majas Hembageri
Drottninggatan 36, Stockholm
Tel. Kungsh. 94 18
Gränshandel n. Wäfflor
13 gram, 100 gr. 100 gram.
Ett parti OST realiserar.
Smöraffären Framåt
at Nybrogatan och Norrbrogatan 13.

En gedigen boksamling
utan känslor kostnad
kan eren förskäpa sig. Verk av de främsta och mest kända författarna. Svarerligen billigt för studierakt.
Titelkviv
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan 111 - Gäble

Det är N. F. K. Sveriges största LIVSTRYCK
för barn och vuxna
samt Prämialer och kläder av lärare och skolans tygförädlare av Sv. Kv. Centr. Föhr. för Fys. Kultur, Linne och kan beställas!
Anna Ahlströms Stryckaffär,
Gålgatan 7, 116 Stockholm
Telef. S. 111 84
Maasjö, Sönd. Återlämna Färdhandling
Kungälv 61, 1. Hov 87 4.
Fru AGNES SVENSSON
Ex. Sjukgymn.

Prenumera på Tidevarvet

Två unga sökare.

När en fjungiftig författare ger ut något som liknar en självbiografi, ställs läsarens läsnäms stundom på prov. Det var också, vad som händer, när Rudolf Värmlunds "Vandrare till intet" kom ut i världs. Det var svårt att hålla upp intresset för bokens hjältas Leo under hans något förvirrade utveckling över olika sociala och politiska problem, hans kamrattvis med de unga arbetarna och hans kärlekshistoria, som inte är någon karlekshistoria. Något trivande skulle man säga också inför den slutliga konklusionen: "När man är ung, tror man först att människligheten behöver en, sedan att man själv behöver människligheten men man behöver ingenting annat än sin själv och det man kan göra till sitt eget."

I sin nu utkomna roman "Ja och nej" har Värmlund ett fastare grepp om sitt stoff, en verklig intrig bär där öfver skildringen till ett helt. När författaren hunnit förbi de första kapitlen, vilka till konventionell och programmatiskt skildra ett bondhemmans utveckling i storindustrins tillkomster, återinner man den kraft i skildringen, som gav så rika löften i debutnovellerna år 1925.

Ämnet i "Ja och nej" är alljämnt det gamla: dragningen mellan man och kvinna i dess rena variationer, driftivets olika aspekter och kärlekslivets pendlingar mellan kroppens och själens värld: Livsbejakande berusning blir till övermåttad och leda, till slut får livet endast mening för den som säger nej till sitt lugre jag. Det blir lyckan i boken, som bringas till eftertanke av sin mors död och en verklig, rensad kärlek, säger detta nej till sitt förda liv. Men ynglingen, som hon väck, är honom hennes förvånande fallit i ljusens idor och kan ej mer resa sig.

Rudolf Värmlund: Vandrare till intet. Bonniers. Kr 5:75. Ja och nej. Bonniers. Kr 5:75.

Henry-Peter Matthiis: Gudsbarntet. Bonniers. Kr 4:75.

Barnet och dess problem

Alice M. Hutchison
Översättning från engelskan av H. SIONER
PRIS Kr. 3:—
Professorn Gadelinas sista i förordet: "Hennes bok är en varmberättad södan till alla dem, vilka i sin ställning som föräldrar och uppfattare äro ansvariga för vårt barns framtid."
BIRKAGÅRDENS FÖRLAG

Emy Ek:

Flykten till Egypten.

"Hans Skakketjof" var i en bländande Ördn", heter det i Ny Ungdom om Bönnyelckes hjältas, arkitekten Carisius. Mången har nog tillämpat de orden på Emil Bönnyelckes själv, denne utroligt "biglatäre", denna händliga magna vox, vars ord strömma i brusande och färgskriande kaskader eller snubbla över varandra och torna upp sig i massor. Han hör till dem, som ha så lätt att finna de många orden, att de icke ha tid att söka de få, och enda. Han vakar icke att guld, men gudskönnen glänser överallt i sandens forsannde ström. Hans fantasier är av en till synes gränslös bildande kraft, men överhettad, brinnande, hektisk. Han är som en inkatus, ur vars stann plötsligt skjuter yppiga blommar, blodröda och doftande. Han är en älskare, skummande över randen av en näst

Emil Bönnyelckes, Flykten till Egypten. Ny Nordisk Förlag, Köpenhamn 1926. Pris 6:50 kr.

Boken är alltså full av erotisk analys, icke sällan skickligt gjord. Författaren rör sig mer observerat på detta område, än när han ger sig in på samhällskritikens marker som i "Vandrare till intet". Hans mening är dock säkerligen ej att väcka sensation. Hans obändiga skapafattar ger oss bländande scener, som äro rent möjlighande i sin naturalism. Man är kärsligt att ropa på råbet och musik. Men mitt i en sådan scen, kan han skildra oömblickade de jordiska ämnena släpa taget om själen och man förinner en evighetsvid under dessa vingar. Ensam och ren svänger den sig upp över jorden och upplever en kort sekund sin livlutas mening. Rudolf Värmlunds föröga att fråga dessa ömblickade själens historia, kommer mig att tro på honom, trots allt. Tro på, att om han gräver i världens och föreläsarens sötisma, så är det för att finna en äkta pärla till slut.

Om Värmlunds böcker ha något av en naturkritisk obehjälde och alltför ynniga födo, är Matthiis' "Gudsbarntet" exponerat för dessa motstånd. Med konstnärligt finslipade instrument aviggas här varje ord, varje mening till sin färg och valör. Naturstämningarna äro särskilt väl återgivna. I kortfattade expressionism visas de med några få drag och sätta läsarens fantasi i rörelse utan att binda den.

Boken bäres upp av en inmskalig rytin och man kan till och med utläsa en sonats olika satsar därur. Allegro-satser i början samt finalen äro virtuösast möjliga formale, medan mellansatser för ett svagare intress. Man har alla skäl att frukta att en bok, åstadkommet med så mycket medvetna grepp skall verka konstgjord. Annulären har dock intet intryck av något sådant. Människorna i boken äro levande och trovärdiga; de röra sig alla kring det centrala och alltid aktuella livsproblem: vår tro. Ej minde än fem olika trosförklarare möta vi i boken.

Öarsmährigt och sanj skildras huvudpersonen, "Gudsbarntet" fader, den hycklande kyrkoherdeskänkanten Bläng. Hans maktytstand driver honom att hurna med själarna var han går fram. I Fröv gör han det från de tremolens talarstol, till hans gårdning, barnets utställande, driver honom över havet till Medvas röda tröjan. Samvetslösa uttryttja han sin rika begärvning till att härka, ty "människorna måste ha en påve". Rent glänsande är den sen, där Bläng virtuosast mött med stograd intressat spelar på klänströmpingarna i Fröv i kapell och slänförelser till i extatisert rus anamma hans förkunnet om Gudsbarntet och under lov-sönger hämta upp hans eget barn i kyrkkölvat.

Därnäst kommer prästen i socknen

veckling, och en våldsam opposition mot smaktörskänningen inom arkitekter och andra konstnärer, men man faste sig i Köpenhamn endast vid några i boken förekommande obehjälde och behjäliga personliga utfall — och boken bedömdes av de flesta som skandalerfyllt. Teckningen av arkitekt Carisius, lekens huvudperson, och hans idelilla strävande är dock av största intress, icke minst därför att hans natur är mycket nära besläktad med Bönnyelckes egen. När Carisius kämpar för sina konstnärliga och etiska ideal, följer han den djupa lagen i sin själ. Han kan icke dagtliga med sitt sanvete, icke vara lägligt inför något. Men hans händer är starkare än hans verver, och han är nära att gå under i våldsam självförbrändning. Efter en tid av sjukdom reser han sig dock åter. När man återger honom i den nya romanen, Flykten till Egypten, har han kommit till full behärskning av sin föru karaktiska och explosiva natur. Han är icke längre fäberaktig och orolig utan möjligen i sin förök att icke vara det.

Den nya boken har formen av anteckningar, skrivna av en gammal tecknare, Kristian Sanders, som i Danmark icke funnit någon resnans för sina vaterreformatoriska idéer, går i landsflykt och tillbringa sina återstående dagar i Paris. Vid ett besök i Berlin omkring 1920 sam

Vem har gjort SCHÉELS RADIUM-TVÅL så populärt?

Den milda, förnåma DOFTEN

och det sållrytt halmiska lädret ha skaffat Schéels Radium tvål otaliga vänner. — De utvalda beständdelarna i denna tvål är värdefulla och välgörande; tank bara på Radiumämnen som i önskan! — Om Ni av någon anledning känna sig provat Schéels Radium-tvål — köp hem en i dag!

Fukthalten kontrolleras av Radiumexperter P. Dr. N. Sahlbom.

Toner från Finland.

Dikter av Emil Zilliacus och Arvid Mörne.

På stranden.

Pi flicka berättar på stranden, min lille flicka på jag, och öppnar framt mot stranden i jänna och rytmiska såg.

Dj stämningar på flugan av andra som vada i rytmen och vandra. Först var i blomst och klunga de stryka med stöj och med gammal och gamla i vinden och leta.

Hur lätt de veta! Vi stunda vid rida på samma ställe och bida. Och återna ställ och unga se klart och av mycket tillkomma där läser i outvärlden korallstän efter var bästa, mest blomstrande när vi sett skälla och sugat tillhåll från stranden.

— Du står i din marvmarvning och blöder dagligt till möte. För strandens yttling, vår dyning här kullersten till i sitt skilt. Giv att, min flicka, och lämna dem somman stycke för stycke, en sig bländ, andra kan skänka dig liest skänste snycke.

Min få, var strand kan någon gång bliva en inbuddad ingår, där rovar och rånar till.

När sedan allting faller en gång och skuggar din strand. Du smcker tyckigt ditt hand i vilda koraller.

(Ur Solares av Emil Zilliacus)

Ravenna.

Jag vandrar längs från tidigt morgon till i vild och påfallt snarad. Fruk och gamla trefullt skynning. Av den ära, den långa sommarljuset här, det blått.

Ravenna fördes mig av griffhöll, en lund ett lövna till, ej för att låta. Jag gick och gick — och stod vitt av vita som jag bebjöd mig, till ett grannfält.

Och i en alltänksam matte sket genom ett galler örens Davits i ett jag lärt på en marknad av sten.

Med tomma bryn och gator skadst sig. Men var jag gick jag exot som i frösa och härde ständigt återkommit steg.

(Ur Solares av Emil Zilliacus)

En visa.

Min kärn mög ut genom mångfaldigt grav. Det var dögg över mig, det var datt i vild i glans, i glans till glans!

Min kärn mög i den glimmande ång och svett glög stigen sin älskade steg i glans, i glans till glans!

Och jag vandrar från i min kärn står. Och jag vandrar ännu genom iden och dr. I glans, i glans till glans!

(Ur Mörker och ligan av Arvid Mörne)

En ny bok av ULLA BJERNE Kvinnoöden 5:75. BONNIERS

mantråfar han med Carisius' och dennes hustru. De besöka Grosses Schopenhauers och finna här till sin glädje åtskilliga av sina idéer förverkligade. Vid första besöket se de Aiskyls triologi Örestia. Vid deras inträde i sålongen har föreställningen redan börjat, och de kamma sig försatta till en helt ny värld. De valdiga halvornerna stannar sig för att ha några gränser. En strimmande musik brusar som en storm genom det våldiga rummet, och strålkastarnas ljusflödar stann vägar av eld genom rymden. I bakgrunden i den riddlösa scenen höja sig kungaburgens pelargonger, till vilka trapporna leda upp. Tid och rum är upphävd — alla äro gripna av konstens och skönhetsens storhet och glömma efterkrigstidens fånle för stadens lyftning. "Det var ett helt Folks Valfart till Teatret, till Pisen. Det var Goethes Lydland, der vendte tilbage til sig selv. Mølgang, Nalgang og altsåets social Kummer havde hos et sundt og levende Folk vakt den Erkelemelse til Ny Liv, til Kunsten er et del af det daglige Brød." I detta sammanhang gör Sanders ett rasande utfall mot det Kongelige Teater i Köpenhamn, nationalscenen, som enligt hans uppfattning behömer sig i djupaste förfling, och mot den socialistiska regeringen, som han anser bära ansvar för. Upphettad av vrede över den danska teaterpolitiken, som krossat även hans liv

strävanden, rusat han ut i teatern, glömande den grekiska tragedien för sin egen. Därute faller ett mild sommarregn, svalkande hans betakinder, och Bönnyelckes gör en skildring av regnet, så skön och karakteristisk, att man knappast kan neka sig att citera ett brottstycke därur: "Natten havde altnet alle sine Sluser og Kløder. Det klukkede melodios i Tag-renderne, der lod hule sans Indtrykninger, Objører eller orientalske Fløjter. Dens rindende Mundstykker skimede i Lygteskæer. — Underirden syntes Jæg, at jeg vandrede i en stor Skov, en ahyre Skov, hvor bare Regn og Regn påskede, trum med og splintrede. En varm og vildelig rig Følelse greb mig. Midt i Berdins blankroste Stenforer, midt i et Spindelværk af Væbe, var det, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine Saar. — Irradiende omkring i regnet, kommer han till en avyl för hemlösa raskas flyktningar. När han ser, som om en skule Mærk i Begjæret skabte sig kærliche Skælfølelse møbte mig med en græstia Omhed. — en dybt værnende, uforklarlig Velighed. Et Værens Mildehed og uendelige Rø kum mig nær. — En god, navnlig Guds fine, vidomsfulde Trøst lagde sin Balsam over mine Sorger, og mine

Kooperativa hem.

Det står så mycket stora väningar tomma och det bor så många ensamma varelser på små enkeltorn. Her skulle det vara, om de ensamma människorna flyttade tillsammans i de stora väningarna och bildade hem, kooperativa hem. Jag undrar, om inte det skulle vara förlämpligt för alla parter, och till alla håll, dock mest på djupet. Men först för konstnärernas ekonomiska, med avseende på pengarna om man annars brukat inte stå, med avseende på tid, om man brukat "laga" själv. Men ännu viktigare ur andra, sociala och framför allt pedagogiska synpunkter.

En kooperativ hem — där man visserligen kan dra sig tillbaka till sin cell, — om man vill vara i fred, men där man också om man vill, möter olika typer med olika intressen — här alltid ett städa, ryddigt och centralt, där livet sjölar starkare, rikare.

Människan är ett socialt djur. Och en samhällskänsla är en vampyr som suger ut henne. Och även om hon inte är medveten om denna känsla, påverkar det henne i alla fall trogen något betydligt. Somliga människor märka den som saknad av positiv lycksökelse. Hur skulle det vara i kooperativt hem, där varje liten tar lag om läger, varje god gjiva, varje erfarenhet man gör, kommer det till samhället, gruppen, till goda. Inte bara "de andra", utan också en själv — det sociala hörnet i när läger, som lider av konstant hunger, när man äger och icke får se... Vi ha inte råd att ha människor, som är öchlycka.

Och ur individuell utvecklingsynpunkt är det lidoförst att ha en annan: Människans uppfattning, som han i regel är här till börja med, förtära hon snart och han, går för långsamt, om hon bor för sig själv och är ensam herde på öppen. Vissa gods söder komma alltid till uttryck i en smambeten, och detta resulterar i saknad av glädje dessa skulle skänka oss. Vissa dåliga känsla lier sig fram — och blir därför för borträdda. Ur individuell utvecklingsynpunkt ha vi ej råd att ha en annan.

Smambeten lier givetvis dylika kooprativa hem ännu betydligt större än storsäder. Hur många gamla förbrukade original skulle löst ur sina komplex, blivit lyckliga och berikade; i ett dylikt litet samhälle — och därför också i det större. Vi ha inte råd att ha några oförbrukade original — det sociala livet däremot behöver levande, originala människor.

Det första kooperativa hemmet jag såg var i en mindre, värdig stad för 25 år sedan. Staden var ovanligt rik på ensamma ungdom, som levde det vanliga livet. Fyra av dem (var till hem till inackorderingen) tog väning, ett par tjänare och bildade ett litet "Bergslags". Detta hade icke, mig veterligt, någon annan, samlande uppgift än att vara ett hem, ett skydd, ett tillställe — men är inte bara det gamla nor för en ung man? Är inte bara det en god idé? De samlande uppgifternas funktioner, där maniceras, det blöda språket och andra byggiga flickor — Hemmet levde, till tre av stiftarna gifte sig och den fjärde ämnade staden

Kvinnologik.

Av Rosalind Modin-Ringström.

Herrn kommer med tunga steg och mer än obekvämlig anläte.

— Ett av mina papper är borta. Du har tagit det, förstå.

— Från Kära vän, du vet väl själv, att jag inte har varit i ditt rum i dag, och ingen annan heller föresten.

— Svara kan du, det vet jag nog. Men jag har inte tid att döpmära — Du måste skaffa papper till lörrätt.

Herrns Ever Sharp bygger till ett hörn av rummet i och sudder går av.

— Jag ska hitta efter det.

— Ja jag måste ha det. Allt är förlorat för mig annars. Sammanhang är förlorat, mitt arbete är förlorat, hela dagens arbete är förgävt!

Herrn stänger böget.

— Herr är slut, men en kvinna förestår ju inte detta.

— Lagna dig nu, så finner vi nog papperet.

— Nej, det finns inte. Fruns lockar fläktar i luftdraget. Jag har sökt överallt och det finns inte.

— Har du varit i något annat rum då, eller har du besatt några papper?

— Visst inte. Jag har ju suttit och skrivit hela nätterna. Jag hade papperet i min hand för tre minuter sedan — för tre minuter sedan föresten.

— Då måste det ju finnas i rummet.

— Kvinnologik! — Herrn ryter manligt och ett lejon. Du bör ju, att jag säger, att det inte finns i rummet.

— Men det måste ju vara där.

— Papperet är borta, säger jag, om det också är i en själv som tagit det.

— Ja, så säga, så finner jag det kanske.

— Nej, det tyngs ingenting till. Jag vill inte bli störd. Jag måste ersätta det arbete jag förlorat, fastän det är omöjligt.

Herru går med fasta steg in i sitt rum och stänger dörren, varvid huset skakar.

Jag har ofta förväntat mig över att inte ensamma män lite varans så sig tillsammans till kooperativa hem. För dem måste ju givetvis själv och smambeten ställa sig tyvare än för kvinnan.

Senare har jag själv under låga lyckliga är varit medlem i ett kooperativt hem för tio, två personer. När jag dörfer ur alla synpunkter rekommenderar läbåhård att dylika, talar jag av erläraren.

Anna Pallin.

Efter en halv minut kommer han hastigt tillbaka med ännu mera förskrätt utseende.

— Alla oss makter förtäja mig vist i dag. Nu är min Ever Sharp också borta. Jag kan inte reda mig utan den.

— Den kastade du på golvet i vrån dörrens. Från går efter pennan och finner den där åter.

Herru ger henne en blick, som kommit en ogift kvinna att smälla, till en liten vattenspill.

— Anmärkingar igen!

Majestätiskt går han mot sitt rum. På tröskeln vänder han sig om och ser på frun med en blick full av smärta och förrekliser.

— Ja, du vill verkligen inte hjälpa mig att söka? Inte ens när du ser, hur nervös jag är? Jag kan inte söka längre — jag är slut.

— Visst vill jag hjälpa dig, min kära vän, men jag fick ju inte.

— Fick inte? Det är oerhört! Det är kvinnologik!

Herrn vänder sig om, och huset skakar åter.

Frun går tytt i efter honom. Herrn stiger och stjärar sluter och utsmådat på de krånglastade papperen på bordet.

— Vet du, vad som står övert på papperet, så att jag kan känna igen det?

Herru stannar. Frun uppenbar sin fråga.

— Oj, hur kan du tro något så entydigt som att jag skulle kunna etsa, vad som står övert på papperet!

Frun lyfter på ett par av de överta papperen på bordet och visar på de inder.

— Är det något av de här?

Herru hoppar bifäkt till på stolen.

— Tänker du göra mig tåkig? Ska du ge dig till att röra om i de papper, jag har kvar? Gå! Gå!

Frun går men säger lite spydigt.

— Ja, du får väl söka själv då.

— Det tror jag tyvärr att jag får. Jag förestår, att du inte vill hjälpa mig.

När frun vänder sig om för att stänga dörren, säger hon pistoligt:

— Det ligger ett papper under skrivbordet bakom papperskorgen.

— Ja, här är det.

— Det förmå mig, ja, det var ju det jag sade. Det måste finnas i rummet.

Herrns mungipor där sig till ett ironiskt leende.

— Så du ser? Jaha, naturligtvis har du haft rätt! Naturligtvis skall du ha sista ordet. Kvinnologik! Adjö med dig nu, jag måste arbeta.

Kvarnen Tre Kronor, Stockholm

Kooperativ kvarndrift.

Den första storindustriella produktionen i kooperations tjänst har emellertid följts av flera. Kooperativa förbund har nämligen inköpt tvorne av vårt lands modernaste kvarnar, nämligen "Tre Kronor" be-

lägen vid inloppet till Stockholm och "Tre Lejon" vid Göteborg. På detta sätt får allmänheten möjlighet att själv kontrollera prissättningen på mjöl.

Befängtl!

Det har en längre tid varit tvyst omkring Sids. Är månens fröst skuren, den minsta haggiga lärarinnan borta eller återgått och Sidselärens paradiskatt hälla ferier för alltid förbi?

Ingafu! Det har rätt väpnat utståndt hela tiden. Barnens föräldrar har visserligen krängt sig till en nödbringande undervisning för dem i andra skolor, men annars står man på samma punkt som för två år sedan, då strejken började.

Striktskolen — lärarinnan — är fortfarande kvar, men givtlyckligt och ledig, eftersom hon själv bärna har fått läsa med.

Av vissa tecken att denna tycks emellertid fränsa nu närma sig en slags lösling, ehuru denna är högst egendomlig. Kyrkostämman har nämligen beslutat att lärarna en extra skolläs i en skola i närheten av Västergötens och insätta den misslyckliga lärarinnan i denna lääs.

I valleten är emellertid denna skolläs endast en inlysning i denna skola av Västergötens lärare. Det enda man har varit så sädesat, att en stor skola får stå tom och övergiven, medan en annan är alldeles överbefolkad. Hade det lämnat inte varit mera psykologiskt att flytta lärarinnan litet längre bort och sätta henne att läsa med andra barn?

Mest det hade förtäts inemärkt, att den enda park hade varit tvungen att giva upp sin ståndpunkt, och det skall man aldrig gina! Nej, för all del, aldrig ge sig en tum, då föröfvar man sin prestige och det duger inte. Bara så på sig, det må sedan bli huvudsakligt befängtl som helst!

Rekommendera MISS BLANCHE till gäster och alla andra bekanta!

Den bästa 10-dres CIGARETTEN.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
Kjörkänga Gunvorser, Bandager alla slag, Elektriska Hjälpapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpor, Bräckband, Ryggbjälare, Grossvaror och Cärdor, Bröstbjälare, Lungskyddare, Skåpbänor, Liggbyxor, Duschbador, Barnsvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillfråa oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66 (Ingått i Petrus)
Björger Jarlskåps 9 STOCKHOLM

Hälforsstöd
av Dr. Hylbomns modell, alltigenom svensk tillverkning av zipperta, rostfria material. Varje hälforsstöd provas ut och kunnas efter fotns form. Öfr oss ett besök mellan kl. 1-6 o. s. v.

Kjörkänga Instrumente Fabrik A.-B. KIFA
Bageringsgatan 21, Stockholm.
Tel.: Norr 264.

grubbel, omgivna av de spillror, de råddel av sitt blod, inför det honod, när han här står inför ett drama, vars våldighet konsten ännu icke kunnat tolka. Han förtäret emellertid sina teaterstudier i Berlin och ser tillsammans med Carusius en Hamletföreställning i Grosses Schauspielhaus. Med allt erkännande av framförandets skönhet god Bönnyelycke en del för honom karakteristiska utfall mot Shakespeare och den "pessimistiska" livsvis, som kommer till uttryck i Hamlet. Det hindrar icke, att Bönnyelycke i ett följande kapitel inför anblicken av de vidriga scenerna i en berömt hemlig nattokall själv utslungar de pessimistiska frågorna: "Menkeslike Själ, Själ av gudomlig Livskraft och evig Opredmål, hvordor levede de, led de och odlagdes de, i aaben Undergang för Verdens Öjne? Huden Idé, hvilken öppnar till Vilde havet till dem i Verden? På hva Bid formodes deras Liv som en Skuggelivvårde, ett Vrangbillede af menneskeligt Liv?"

Sedan Sanders och Carusius sett den antika tragedien Orestes och rensandarnam Hamlet, bevista de även framförandet av ett modernt drama i Grosses Schauspielhaus. De välja Strindbergs Nätterpän i Wittenberg, vilket Bönnyelycke betecknar som "i sin dyra Fremtreden historisk men i Virkeligheds subjektivt och moderne Skuespil". Bön-

nylycke upplattar Strindberg såsom en gransförrekte: "Strindberg var den näst "Store" blandt Teaterdigerne. Efter han följde Sygdfloeden i den dramatiska Kunst, den han selv havde bidragit till at fremkalde og selv havde forudsagt." Från Strindberg räknar han "isernas", den litterära futurismens och expressionismens anarki, ur vara kaos det nya skil födas.

Från Berlin begär sig det teaterintresserade sällskapet till Paris, "denne By, der er som Rytmen i et uddeligt Digt, sveddelig som en dantesk Dröm og dog begrænset som en Strofe av Virgil". Av Paris teatrar är det naturligtvis Vieux Colombar, som intresserar dem mest, och en föreställning där skildras med hänförelse.

Som man ser, är Flykten till Ägypten ingen renser i vanlig mening. Så vill i fråga om romanen som om drammet anser Bönnyelycke, att den är allt: "handling", "öppning" i vanlig mening äro primitiva effektmådet. Tankens brottning för att nå klarhet, för att skapa sanningens och skönhetens väsen är det stora äventyret. Han kämpar i sin bok för en idé, teaterns och litteraturens utveckling till renhet, enkelhet, skönhet och monumentalitet. Han kämpar mot den "nattsalskaplig" begränsningen i uppfattningen av teaterns liv och utvecklingsmöjligheter. Han drömmar om teatern som helgedomen, templet, en fristad för idén, för poesin, för skönheten. Varför är man så mistänksam mot den nya teatern och litteraturen? frågar han. Man böjer sig för modern vetenskap, trots att man icke begriper något vidare av den, men man betraktar den nya konsten som något tvivelaktigt, "isernas humbug och färgkyckel". I sitt sökande efter skönhet, renhet, enkelhet och stil har den nya konsten uppnått mera genomsnitt med gammal europeisk tradition än negerjazz och negermusik, som i förbindelse med renyvissan är så många nutidsmänniskors njutningsmedel. Det är därför inte brott på linjen, när Bönnyelycke, om romanens konstens förkunnaer, prisar gamla skönhetstraditioner i hänförda ord: "End er Luftten blåa over Akropolis, end byer Mænnes vander vi til Dandkedden i Villa d'Este Hav, og sejer ad Venezia's Kanaler, end toner den smertelige Folkevise paa Steppen i Ukraine og fra Sverig lyder Bellmans Hilsen til Vin og Venskab. End er Europa et levende Vidnesbyrd om vidunderligt Kultur, mere end et Misraena. Hvad vil Negerne foran et Billede af Franscois'st Barthesme i Franscois'st Bardonschjens?"

Ett slags paradoxal konservatism är det också, när Bönnyelycke propagerar för att litteraturen skall skildra teke blott a ko-intressanta typer utan

der 1918 utgav tre böcker, alla till ränden fyllda av livsberättelser och livsfröreläse. Man häpnade inför denna produktionskraft, dessa eruptioner av överströmmande vitalitet. Ak, i min susende, tusenföld sansende Hjerne, strömmen en hedere vin än Pommarid og Sauterne, i den följande samlingen, Tæner (1918), är tonen något mera dämpad, kanske av en ung kärleksrom, men i Pesterne (1918) stiger den åter till julen och extas; O sköne Liv — Du er en Sang, som i mitt Hjerte strømmer, Du er en Fest, som farer i mit Blod. De mest separatade dikterna i denna samling äro slagerna till storleken, till gatorna, till den brusande trafikströmmen med dess tusen ljud, som han besjunger med en äldig skarses gjöd. Till orkestral verkan tillgås dessa lövsinger i Aafaltes Sang (1918), en samling prosalyrisker till den moderna tiden med dess tekniska "frånslöshet" och fulländning. För honom är utafaltes skönare än främman, fabrikskonstens intressanta är tridret i skogen, kokosövret en bättre skulptur än Michel Angelos mästerverk. Storstadsen lærn "kømer sødt i hans Øje", dess rörelserytim berusar honom som ett eldigt vin. (Forts. i nästa nr.)

I Romans kaffehandel
 Regeringskansliet 18 a,
 för Ni det bästa KAFFET
 Ring på telefon 73 49, Nrr 17 38 och
 Ni får det prompt hemställt.

Positiva åtgärder.
 (Forts. fr. sid. 1).

brottslingar och prostituerade skulle kunna räddas åt samhället som någorlunda arbetsgjufva människor.

Sedan barnen kommit i skollådern började överallt tillämpas systemet med hjälpklasser, som befria barnen från den ofta obotliga skada, som annars tillfogas dem genom den ständiga minderårighetskänslan i alla föreläse med mera begäfvade kamrater och genom trots och hat mot alla slags överordnade, som ofta räcker genom hela livet.

Hittills har man framför allt betonat nödvändigheten av att befria de normala barnen från de psykiskt efterblivna sällskap. Men man måste komma ihåg att det är nödvändigt för de senare egen skull att avskilja dem och ge dem tillfälle till att efter sin förmåga erfarar arbetsglädje och självfullt.

Det svåraste problemet är hur man skall kunna övervinna de psykiskt defekta efter skollidern. Särskilt är abnormitetens inverkan på moralitet överbort svår för lärare och andra att genomskåda.

En svårighet är även att man tror att barnavårdsnämnderna endast har rätt ingripa ifråga om vanartade barn. Rektör Aspmann framhåller här viktigt det att man istället blir vän till verkliga vänta hjälp och råd från de elever.

Barnen få inte ställas inför polis och borde alltid komma i beröring med uniformer.

I stället pekade rektor Aspmann på en del åtgärder, som man vidtagit i London med kurator för undermåliga barn, flera arbetshem och asylor för obildbara.

Under diskussionens gång framkom många synpunkter och praktiska erfarenheter på området. Sådanda yttrade sig dr Alfred Tamm, expert på hjälpklasser vid Sjukhusets folkskolor, fröken Ebba Pauli, rektor Emilia Fogelklou och advokat Eva Andén. Särskilt inbjöda vore bl. a. docenten Josua Tillgren och dr Jacob Billström. Den senare deltog även i diskussionen. Vidare framlades synpunkter av intresse av dr Alma Sundqvist och fröken Anna Pallin.

Av diskussionen framgick i skarp belysning vikten av omhändertagandet av den psykiskt defekta ungdomen före och efter skollidern. Särskilt dr Tamm framhåller här illa det, att då man med nästan matematisk visshet kan förutsäga att ett barn som lämnar skolan måste komma att råka illa ut, kan inget ingripande ske förrän det gjort något, blivit brottsling, löslödriva eller prostituerad. Och advokat Andén framhåller de möjligheter de nya barnalagarna samt förmyndarlagen kunna ge till omhändertagande av psykiskt undermåliga.

När man här vilket arbete som nedlagts på att bryta sig för sexuell utdevinnsning och jämför detta med vad som blivit verkligt i de avseendet, förstär man ännu en gång som ofta annars, att det är på det personliga omfattande av saken, som framgång hänger. En undervisning som meddelas för att det så skall vara, kanske med övervinning av en viss olust för uppdraget kan aldrig bli av den uppväckande och omvändande art som är nödvändig för att den verkligen skall betyda något för livet. Det tyder på att bilden, som läraren givit, varit för blekt och neutral, när man nått och jämnt minns om saken förekommit eller ej.

Upplysning ur ren biologisk synpunkt är säkerligen både nödvändig och värdefull, och kommer den till stånd i alla skolor vore en hel del vunnet. Men för att man skall kunna bestämma sig för livet, hur man vill handla i sexuellt avseende, behövs en undervisning som ofrånkomligt framhåller sammanhang mellan mig själv och andra, det valdiga ansvaret och möjligheten att själv bestämma över hur ansvaret fylls, hur man förfogar över sitt liv och andra.

Det behövs att man en gång får syn på saken, upptäcker hur den

Den nya skolan och den gamla.
 (Forts. fr. sid. 1).

gelsier i amerikanska skolor. Vi hoppas få återkomma till dessa aktstycken i en följande artikel, men ber att till ytterligare orientering och fördjupning i den diskussion om uppfostrans mål, som striden mellan den gamla och den nya skolan inmerst gäller, få överlämna ordet till fröken Ebba Pauli.

Fröken Pauli, som i egenskap av ledare för Birkagården i Stockholm, med levande intresse är med om uppfostran av 300 barn i olika grupper — barnträdgårdar och klubbbar — talade på måndagen i en serie pedagogiskt-psykologiska föredrag om Lydnad och personlighetsutveckling. Det är detta föredrag jag i sammandrag vill referera — i väntan på att det kommer i tryck.

Uppfostrans mål är att bilda en personlighet, ej att ge kunskaper, som ge makt till att lyckas, ty den makten kan brukas i vad tjänst som helst.

En personlighet är den som lever inifrån och utåt. Men de flesta människor äro mest bestämda utifrån. Hur ter sig sådan människa? Hon har svårt besluta sig, innan hon vet de andras tankar — hon ser skiftningen på andras ansikten och ändrar sig omedvetet därefter. Hon blir olika i olika sällskap. Om hon uppträder klart och djärvt mot andra, är det därför, att osynligt står bakom en annan och starkare grupp, som skjuter på.

Vi ha blivit så vana att ta våra tankar utifrån, att vi ha myckat svårt göra en förutsättningslös prövning, att själva reagera. Antipati och sympati, som kan tyckas komma inifrån, är dock med till det själens svåraste, som är beredande av de utifrån kommande intrycken. Ett intresse, erottiskt betonat från en människa av motsatt kön, väcker ett erottiskt betonat intresse tillbaka, mellan själslivet kan vara passivt, själsgemenskapen kan vara ingen.

Ett obehagligt brev, en sönderslagen sak kan förgå en hel dag med alltså en människas väntande. Vi bli väl skilda varelser, inför "tyckliga" eller "slyckliga" ytte händelser liksom inför fattigdom eller rikedom.

Om en personlighet vet vi däremot: sådan är hon — hon kan ej slås om i sin motsats.

Barnet är länge blott en knippra reflexlösare, bestämda av kroppsliga behov och instinkter. Sannolikt är dess första uppvaknande till självständigt liv betingat av dess otidigt, vad andra tycka för dess räkning. Dock lär vi det så småningom att lydigt taga sina direktiv utifrån. Men när vi så vänjer ett barn att leva utifrån och inåt, då vänjer vi det att

angår en, att det inte bara är ett neutralt sken, som man kan glömma efter skolans slut.

Naturligtvis behövs det mångåriga lära för att undervisningen skall bli livsbestämmande. Det bli så, att var och en som kommit att se sakens rätta betydelse, efter sin förmåga för den fram. En sådan rörelse, som bärs av verkligt intresse från de enskilda människorna, måste till slut lämna spår efter sig.

Om vi tycka det ser omöjligt ut att redas upp allt slående på det sexuella livets område, måste vi ändå säga oss att något riktigt har ännu inte blivit gjort för undervisningen. Det föregångsarbete, som av några vidsyniga människor nedlagts på saken har ännu inte genomsträffat uppgiften till den grad, att den har förmått att omskapa livsföringen i allmänhet. Flera måste gripa sig på. Det svåraste är i alla fall övervinna i och med att saken över huvud taget får talas om. Stockholmsförbundet, smyggenen talrik representant, beslöt på förslag av Dr Andén-Svedberg hemställa till Centralstyrelsen om att verkställa en utredning av hur skolorna i landsbygderna i allmänhet ställa sig till den sexuella undervisningen samt huruvida någon övervakning av hjälpklasserna elever äger rum efter skolans slut.

Från allmänheten,
 Med anledning av ordvakt Eva Andén

"Tankeställare inför åttioårsfesten".
 "Inte lagstiftade man för Elms himmelsfärd, men när flygmakineria insattes i trafiken — när så lagstiftningen snabbt spårte. Vi började icke för 30-40 år sedan någon lagstiftning för utomskapliga monogama förbindelser."

Bilden eller analogien om motorförordningen för våra moderna trafikförbindelser träffar icke så väl in på det, som skulle behövas, ty där inest behov förordnings kan ingen lag råda, under det att för-

riktiga sig åt fel håll, och det får svårt att komma in i den levets ström, som skulle skapa dess eget liv. Det blir oförmoget att lyssna till en egen själ, blir en människa, mottaglig för alla växlande utifrån intryck, blir offer för den disharmonin och leda, det tjuktande efter nya intryck, som så ofta är ungdomens drag. Lyd i andens plats både i den gamla och vär egen tills uppfostran är alldeles för stor. Det börjar med tvånget under föräldrarna, det fortsätter med s. k. kamratanda, käranda, partianda. En ung människa är så avund från att ha en egen mening och att stå för den och uttala den, att det oftast sker med byglens rodnad, som om hon gjorde något ont i sin högsta värdighets stund. Låt oss söka förvandla alla "jag måste väl", till "jag vill!" Låt oss försöka få fram den enskilde ur flocken genom att väjda till den ensam ensam: vad tycker du? Låt oss aldrig säga: varför kan du inte vara som andra — som den och den, som är så bra? Låt oss visa på och vara med om att man skall kunna ogilla — också en vän, också de vuxna!

Vi vill tvinga barn att vara glada eller ledsna, vänliga eller tacksamma allteftersom vi tycker det skulle passa! Låt oss ge dem tid att reagera på sitt eget sätt — att själva säga nej eller säga ja till vad omgivningen bjuder! På religionens område blir detta svårast. Vi by barnen lag, därför att vi inte tro att de förstod evangelium. Därför blir religionen för de unga ett tryck, som de ofta avsky. Om vi i stället kunde låra dem lyssna till sin egen själs röst eller snarare till försäkra denna möjlighet med vår begriplighet och våra tillämpningar kan vara passivt, själsgemenskapen kan vara ingen.

Så långt detta starkt koncentrerade referat av fröken Paulis föredrag. Måste vi ej säga, att på barnets bevarade kraft att reagera hänger den vuxna människans på var och en av dessas kraft att reagera hänger historien, den enskilda människans, dagshistoriens och världshistoriens. Men till detta återkommer vi i en följande artikel om den gamla och den nya skolan.

HONORINE HERMELIN

En uppmärksammod författarinna Ellen Yngve

som förra året debuterade med boken "Signe Hedmarks äktenskap", mottagen med de varmaste lovord av hela pressen, har i är utgivit romanen

Fäderne-gården

som erhåller följande vackra omdöme av Vera von Kremer i Stock-Tidn:

"En sällsynt berättartalang... Det är tydligt att man i Ellen Yngve fått en penna att räkna med, litterär och vederhäftig. Det är en anmärkningsvärd vacker bok och anmärkningsvärd säker. Den står fullfärdig med ens, rik i sin knapp st, skifvande inom den tränga ramen..."

Häft. 3 kr., inb. 4 kr.

LINDBLADS FÖRLAG
 Uppsala.

Extra inkomst — hemarbete

Svenskt patent. För eftertagningar varnas.

genom att i hemmen utföra stickarbetet för egen eller för räkning på två patenterade stickmaskin ARÉ. Säljes även med S. K. F. kullagar. Levereras till svenska ståtliga institutioner.
 Överbeholda icke rättsstickeringsparat med återt nättur då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125,—, vilken kan komplet med randapparater för övrig stickning. Nyhet: Are-längstickmaskin. Numrämnat värfberedda symmaskiner med kullagar. Bredt program.
NORDISKA TEXTILFABRIK
 Vaasgatan 15-17, STOCKHOLM

bindelsen mellan man och kvinna är urdräglig och grundad på en natur, som det tygga för lagen att ge utrymme åt och att gälla. Sliktivet har alltid varit på samma sätt funt. Det har alltid på detta område varit strid mellan att vilja, att kunna, att böra, som för individerna och generationerna hållt sina svåra nöderlag och årorika segrar. Att striden i stort sett blir mera tragisk, nöderlagen flera och större för de nua generationer än för de gamla, beror väl på omständigheter utanför naturen i och för sig. Först av "Tankeställare inför åttioårsfesten" har visat på den, den gäller ekonomien.

Nu en fråga! Om utvecklingen går i den riktningen, att — — — dessa män (som sent kunna gifta sig) söka sina mera stadigavarande förbindelser med kvinnor, som hava yrke och levebröd, är det troligt, att dessa förbindelser bli mera handlande än de "insena", mera trofast hållande än de gamla, längt avlångare lagfästas? Är fru frihet gives, dess mer frihet kräves— tills friheten går över i tvånget: "Man skall göra så — alla göra så."

Friheten har sin grän, mot vilken alltid sker anrop!

Skulle icke hellre alla goda, allvarliga krafter riktas in på att underlättas familjelivet under nuvarande lagstifta förmer? Vidare: Jämberättelse mellan kvinnorna så i förmåner som plikter, samma heder, samma ansvar, samma skuld, samma dom, samma lag. Allt som är av högt värde betingas — och bör betingas — ett högt pris. Man värderar det inte anders. Sedlig kraft och tillhörig ertidhållsambet betingas sitt höga pris, ett lyckligt äktenskap sitt, liksom — på annat område — änglighet och lärdom icke köpas för smalsaker. Äktenskapet står icke högt i kurs nu för tiden. Tanklöst stiga ofta "de ut" in där, hastigt säga de ut därur. Hur ofta spelar icke förnäringsmänniskan för att kunna upp samning, trohet, tacksamhet, kärlek, trygghet inom det samma, långt innan kontraktens—voro färdiga att vigas vid varandra!

Att den moderna litteraturen har en fruktansvärd skillnad i den sexuella förbindelsen har sagt många gånger förut men det må utprepass allt fort. Litteraturen kunde ha verkat i rakt motsatt riktning. Skildra vilken tvän, över vår generation. Det har fattats säga, här oss.

Den nua generationen uppfostrar den andra. Historien värdeaktigt denna förtän: Förståndig — dräkigt — sträv — kraftig — hårdande — slapp — löslackig. Karl den niondes generation föstralde ett hårdast, trofast, ärbart släkte, för att nu nämna ett exempel. Den generation, som nyss stigit ned i graven, var även djupare lägd än vår, mindre självisk, mera dälkarellig. Trots sitt långt ringare välfärd hade de råd att fostra flera barn och längt skred de större tacksamhet och vördnad av sina barn, än vad ni får av våra. De gavo ett högt pris på modis och försäkelse.

För min del tror jag, att goda lagar för samhället och sammanlevnaden böra stiftas i samma anda och riktning som för gods hem. Man får inte ta alltför stor hänsyn till allmogets förtelseter. Samhället skall, så vitt möjligt är, ge tillgång till arbete och bröd och så bortåt det normala, men inte genom att kalla det med ett nytt och vackrare namn utan genom att värna om honom, som den viktigaste samhällsliheten. Hemmen i sin tur böra ansvar för tidandn! I skamvrån med de löst förtelseterna av kördare eller längre varaktighet!

Maria Sofia Persdotter.

Undvik reumatism

Den tidiga Krukenh-nämnen hoppas ej längre över pianon och andra större föremål. Om saltet är slut eller mistat sin salta vet man ej. Men borta är han utvändigarna spalter. Men det har kommit en annan glad göse istället och han står klackarna i tåket, dels för att han är så omåttligt rik, dels för att visa sina utomordentliga sulor av Dri-Ped-läder. Och tack vare dessa har han undgått någon, som enligt tvänna engelska läkarens uttågning mer eller mindre hotar oss alla — någon form av reumatism! Tänk bara på den reumatiska febern, som vanligtvis uppstår

Extra inkomst — hemarbete genom att i hemmen utföra stickarbetet för egen eller för räkning på två patenterade stickmaskin ARÉ. Säljes även med S. K. F. kullagar. Levereras till svenska ståtliga institutioner.
 Överbeholda icke rättsstickeringsparat med återt nättur då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125,—, vilken kan komplet med randapparater för övrig stickning. Nyhet: Are-längstickmaskin. Numrämnat värfberedda symmaskiner med kullagar. Bredt program.
NORDISKA TEXTILFABRIK
 Vaasgatan 15-17, STOCKHOLM

•Man torsdags går i alla väder. Med sulor utan TRI-PED-läder.

Världens slitstarkaste sulaläder 3-dubbel ståtliga — Absolut vattentätt.

Har Ni råd att avvara skor, sulade med DRI-PED-läder? Har Ni reda på att Statens Provningssamtal instat inlytat, att DRI-PED-lädet är vattentätt och 3 gånger starkare att slita på än vanligt läder, samt att Ni härigenom inbesparar två halv-sulningar, som kosta 15 kr. Ring upp

Halsvulningsfabriken Rittig tack
 Kungsgatan 13 Pipersgatan 8
 Tel. Nrr 150 87 Tel. 316 27
 Vi hämta och hemända.

Linne Utstyrslar
 Duktyger, Handdukar, Lärter
 köpes mycket fördelaktigt hos
Levin Östring
 57 Kornhamnstorg 57
 Filial:
 49 Drottninggatan 49.

Mot rynkor
 Crème Anti-Rides Lybros du Day
 absolut tillförlitligt mot rynkor. När och fyller ut rynkor kring ögon, pannan o mjukorporna. Massor av erkännande. Pris 45 00 + porto.
 Till landstornet postföretsk.
A.-B. FRANSKA PARFUMERIEGEMSKAPET
 Hamngatan 5, mitt emot Nord. Kom.

Ingen klagan
 om man upptäcker blodet, rensar magen och tarmarna från osunda rester och utdrivr värnsagen från kroppen, varmed man underbörjer roten och grundorsaken till illandets och mågas sjukdomar.
 Denna för hela organismen valdörande process erhålles genom att använda
Fruktalt-Samarin
 Det bringar vigör och ger hälsa.
 Pris pr fl. 250. Säljes å alla apotek, hos droghandeln, m. ll.
Cederroths Tekniska Fabrik
 Stockholm

i samband med halssluss. Kommer ofta vid tillg ålder, mellan 15 och 25 år. Drat i 40 % av alla fall med sig hjärtkomplicationer. I London är 5,4 % av alla undersökta skollarn mellan 7 och 12 år behäftade med hjärtkomor, varav 80-95 % anses kunna skrivas på reumatiska feberns konto. Man förför här viktigt ur folkhälsoens synpunkt det är att undvika dessa sjukdomar. Hjärtfel kommit sålunda av reumatisk feber; reumatisk feber av halssluss eller snuva. Men hur undvika detta? Ett icke förtäktigt medel, därtill är att undvika, stia fötter, vilket icke är så lätt i vårt klimat.
 Men det går med gummidor eller sulor av Dri-Ped-läder! Undvik reumatism! Gymna Tidevarvets annonserer!
 X-Ray.